

RS AU § 115

Uppdrag. Arbetet kring demokrati och dialog med särskilt fokus på lokalt boende, barn och unga.

Ärendenummer: RS 2026/116

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Informationen kring uppdraget om demokrati och dialog godkänns.
- Regiondirektören får i uppdrag att återrapporera uppdraget om demokrati och dialog vid budgetavstämningen 2026.
- Regiondirektören får i uppdrag att fortsätta arbetet kring process för medborgardialog, inklusive uppdatering av Policy för medborgardialog.

Sammanfattning

I mål och budget 2026 finns detta uppdrag (RS 2025-10-23, § 426 Mål och budget 2026 – 2028, RS 2025/7): *Regiondirektören får i uppdrag att ta fram förslag på hur Region Gotland ska få ökad kraft i arbetet kring demokrati och dialog med särskilt fokus på lokalt boende, barn och unga. Uppdraget kan ta utgångspunkt i strukturer som finns och samverkan med civilsamhället uppmuntras. Vidare ska Policy för medborgardialog ses över för att få mer systematiska arbetssätt som leder till förändring för dem vi är till för. Uppdraget återrapporeras till budgetberedningen 2026.*

Regionstyrelseförvaltningen uppfattar uppdraget som två delar där den ena delen innefattar att ta fram förslag på hur Region Gotland ska få ökad kraft i arbetet kring demokrati och dialog med särskilt fokus på lokalt boende, barn och unga.

En intern inventering av hur Region Gotlands verksamheter arbetar med olika demokrati och delaktighetsfrågor har gjorts och regionstyrelseförvaltningen kan konstatera att det pågår många arbeten i de olika förvaltningarna. Samtliga förvaltningar arbetar med medborgardelaktighet på olika sätt. De pågående arbetena är beroende av att någon inom verksamheten har kunskap och/eller är intresserad av delaktighetsfrågor. Samtidigt som det finns en stor efterfrågan från både politik och Region Gotlands verksamheter att stärka arbetet kring medborgardelaktighet finns också ett identifierat glapp i stödet för detta.

Regionstyrelseförvaltningen har påbörjat ett arbete med att ta fram ett regionövergripande metodstöd; en gemensam verktygslåda med delaktighetsmetoder och modeller (utifrån Sveriges Kommuner och Regioners metod/modell). Metodstödet kommer bland annat att finnas tillgängligt på Region Gotlands intranät och representanter från kvalitetsnätverket och medlemmar från verksamhetsutvecklarforum kommer att vara bärare för att sprida metodstödet inom sina förvaltningar.

Den andra delen av uppdraget består av att se över policyn för medborgardialog.

Region Gotland har en Policy för medborgardialog som antogs 2022. I policyn anges varje nämnd som ansvarig att policyn efterlevs samt att regionstyrelsen ansvarar för att det sker en systematisk och löpande utvärdering av processen, metoderna och de övergripande resultaten för att kunna utveckla arbetet med medborgardialog. Efter dialog med förvaltningarna har det framkommit att det råder en otydlighet i vem som beslutar i vilka frågor medborgardialog ska ske, om det är nämnd, styrelse eller fullmäktige. Regionstyrelseförvaltningen kan konstatera att det inte skett någon medborgardialog i Region Gotland sen policyn infördes.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att uppdragets första del som handlar om medborgardelaktighet är under uppbyggnad och att de metoder som tas fram kommer att ge ökad kraft i arbetet med medborgardelaktighet.

Regionstyrelseförvaltningens förslag till regionstyrelsen är att godkänna informationen och att ärendet återrapporteras med status våren 2027.

Ansvarsfrågan kring medborgardialog bör utredas. Ska regionfullmäktige alternativt regionstyrelsen äga ansvaret för medborgardialog? Vidare behöver regionstyrelseförvaltningen utreda var medborgardialogsfrågan hör hemma inom förvaltningen.

Det finns ett äskande till budgetberedningen för en tjänst som samordnare med demokratifokus där bland annat medborgardialogsuppdraget kommer att kunna hamna. I tjänsten kan samordning med både förvaltningar och politik ligga, att projektera medborgardialog från start till mål samt att uppdatera policyn och ta fram regionövergripande riktlinjer och rutiner för medborgardialoger. Skulle inte budgetäskandet för tjänst prioriteras behöver regionstyrelseförvaltningen skapa förutsättningar för medborgardialogsarbetet inom redan befintliga tjänster. Av den anledningen föreslås att regiondirektören får i uppdrag att fortsätta utreda arbetet kring medborgardialog, inklusive uppdatering av Policy för medborgardialog.

Bedömning av konsekvenser inom nedanstående tvärperspektiv har gjorts

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att det är i enlighet med kommunallagens intention att ta vara på medborgarnas möjlighet till inflytande.

2. Ekonomiskt perspektiv

Ej aktuellt i detta skede.

3. Barnperspektiv

Kommuner och regioner ska säkerställa barns och ungas delaktighet i frågor som rör dem.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att medborgardelaktighet och medborgardialog kan bidra till ökad jämställdhet genom att man ges likvärdiga möjligheter till inflytande i regionens beslutsprocesser.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Lisa Tunegård, kvalitetsstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att beslutspunkt 2 ändras så att ärendet i stället återskapas till budgetavstämningen 2026.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag med eget ändringsyrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-04-19
Policy för medborgardialog RS 2022/623